

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ «НОВОГО»
ПРОФЕСІЙНОГО МИСЛЕННЯ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ
ДУАЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ**

І. С. Яценко

Україна, Запоріжжя, Державний навчальний заклад «Запорізький
професійний металургійний ліцей»

На початку нового століття розвиток людства визначають такі тенденції, які поглиблюють та прискорюють загальносвітові соціально-економічні, політичні, соціокультурні процеси. Глобальні суспільні зрушення мають швидкий та незворотний характер, обумовлений науково-технічним прогресом, швидкою інформатизацією та комп'ютеризацією. В таких умовах велика відповідальність покладається на освіту, яка має найбільший вплив на особистість і суспільство в цілому. Через освіту проходить кожна людина і завдяки діяльності педагога створюється духовний та інтелектуальний потенціал нації. Тому питання професійного становлення і професійної компетентності педагога набуває в сучасних умовах ще більшої актуальності.

Нове професійне мислення педагога повинно орієнтуватись на вдосконалення професійних знань, застосування нових методів педагогічної технології, без яких він не зможе досягти необхідного кінцевого результату.

Аналіз світових тенденцій у галузі педагогічної освіти засвідчує зростання вимог до педагогічного професіоналізму і особистих якостей педагога, так як постійно ускладнюється зміст освіти.

Міністерством освіти і науки України презентовано проект Концепції розвитку освіти на період 2015-2025 років. Автори наголошують, що Україні потрібна системна реформа освіти, яка має бути предметом суспільного консенсусу, розуміння того, що освіта – це один з основних важелів цивілізаційного поступу та економічного розвитку. Першим напрямком Концепції розвитку освіти є приведення структури освіти у відповідність до потреб сучасної економіки та інтеграції України в європейський економічний та культурний простір. Результатом реформи має бути всеосяжна трансформація освітнього сектора. Освіта мусить перетворитися на систему, здатну до саморегуляції - відповідно до викликів суспільного розвитку, які постійно змінюються, перетворитися на ефективне інноваційне середовище, у якому учні й студенти

отримують навички і вміння самостійно оволодівати знанням протягом життя та застосовувати це знання в практичній діяльності.

Реалізація цих єдиних для всієї освіти завдань має здійснюватися різними шляхами — через розмаїття освітніх інституцій, форм і методів навчання, запровадження сучасного менеджменту. Метою Концепції узгодження структури освіти з потребами сучасної економіки та інтеграції України у європейський економічний і культурний простір, реформування системи підготовки й перепідготовки педагогічних та управлінських кадрів в освітньому секторі, забезпечити високі соціальні стандарти для працівників освітньої сфери. [1]. Таким чином, сучасні умови вимагають нового типу педагога, з новим типом мислення, з новими якостями, який зможе бути продуктивним в новій системі освіти. Психологи пов'язують ефективність професійної діяльності з підготовкою інтелектуальної еліти в процесі безперервної освіти. [2]. Педагогічна досконалість в концепції Ю.А. Гагіна являє собою акмеологічний синтез якості педагога і якості його діяльності. Педагогічна досконалість синтезує в собі такі якості, як: кваліфікація, компетентність, професіоналізм, педагогічна культура і майстерність. [3].

Для інноваційного процесу навчання майбутніх робітників необхідні висококваліфіковані викладачі та майстри виробничого навчання, що володіють фундаментальними професійними знаннями та інформаційно-комунікативними технологіями, педагогічними технологіями та методикою навчання, вмінням застосовувати професійний досвід у процесі навчання, оптимальним поєднанням майстерності та компетентності, організації взаємодії в процесі навчання, стратегічним та творчим мисленням, вмінням аналізувати та оцінювати навчальні ситуації, вмінням бачити перспективу та бути готовими до змін і адекватно на них реагувати. [4]. Завдяки бажанню педагогів вдосконалюватись, в профтехосвіті послідовно впроваджуються принципи дуальної освіти в систему підготовки кваліфікованих робочих кадрів, бо така система освіти дає можливість оптимально поєднати набуття теоретичних знань та практичних навичок, а також підвищує шанси випускників отримати перше робоче місце, забезпечує безперервну модернізацію змісту навчальних програм та гарантує здобуття сучасного рівня освіти, що в свою чергу сприяє економічному розвитку країни. Основними напрямками роботи щодо впровадження принципів дуальної освіти в Україні є наступне:

• Налагодження сталих партнерських зв'язків між навчальними закладами системи ПТО та підприємствами на законодавчій основі та через безпосередню участь у процесі навчання.

• Вивчення реальних потреб ринку праці в країні.

• Розробка стандартів та впровадження механізмів погодження навчальних планів та програм з залученням роботодавців.

• Створення можливостей для навчальних закладів надавати випускникам сучасні компетенції та кваліфікації.

• Створення системи незалежної оцінки кваліфікацій.

• Створення нормативної правової бази для впровадження дуальної освіти.

• Наповнення Національної рамки кваліфікацій.

Але незважаючи на відповідні умови та труднощі (відсутня відповідна законодавча база, не затверджена єдина методика по впровадженню дуальної системи, відсутня зацікавленість роботодавців, відсутнє розуміння цілей та задач дуальної системи під час профорієнтації учнів в загальноосвітніх школах), навчальними закладами при підтримці зацікавлених підприємств вже реалізуються пілотні проекти, які спрямовані на запровадження системи дуального навчання. На базі таких підприємств проводяться конкурси профмайстерності для учнів, які отримують робочі професії, стажування для майстрів виробничого навчання та викладачів предметів професійно-теоретичного циклу, активна робота проводиться з молодіжними та профспілковими організаціями підприємств, залучаються фахівці для участі в поетапних та Державних кваліфікаційних атестаціях. Поступово удосконалюються навчальні плани і програми, які узгоджуються з роботодавцями.

Як бачимо, дуальне навчання включає в себе матрицю відносин між зацікавленими сторонами – роботодавцем, викладачем (майстром виробничого навчання) та учнем, що бере участь у навчанні, в роботі і формуванні знань і навичок. Зацікавлені сторони діють у спільному контексті.

Вищевикладене свідчить, що дуальна модель навчання пропонує альтернативний підхід до традиційного викладання і навчання, а також вимагає переглянути традиційне розуміння ролі педагога, його професійного досвіду.

Література:

1. Проект Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років.
2. Сиягин Ю.В. Акмеологическая диагностика / Под общ. Ред. А. А. Деркач, Ю.В. Сиягин.- М.: Изд-во РАГС, 2007.
3. Гагин Ю.А. Акмеологические очерки педагогического совершенства. – СПб. БПА, 1999. – 156 с.)
4. Полянин В.А. «Образовательная система дуального формата и профессиональное самоопределение педагога» // Журнал «Образовательные технологии», №2, 2010, стр. 68-96.